बालविकास सहजकर्ताको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम,परीक्षण प्रणाली तथा मुल्यांकन प्रक्रिया

लिखित परीक्षा: पूर्णाङ्क- १००

१. सामान्य परीक्षा : पूर्णाङ्क- ५०

२. विषयगत परीक्षा: पूर्णाङ्क- ५०

लिखित परीक्षा योजना

विषय क्षेत्र	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	प्रश्न संख्या	अंकभार	परीक्षा प्रणाली	समय
सामान्य ज्ञान तथा शिक्षा सम्बन्धी ज्ञान	५०	२५	२५	२५x२	वस्तुगत/ बहुवैकल्पिक	३० मिनेट
विषयगत ज्ञान तथा शिक्षण विधि सम्बन्धी ज्ञान	५०	२०	१०	१०x५	विषयगत	१ घण्टा ३० मिनेट

अन्तर्वार्ता: पूर्णाङ्क- २५

क्र.सं.	मुल्यांकनका आधारहरु					
१	शैक्षिक योग्यता (५ अंक)	सेवा प्रवेशका लागि न्युनतम शैक्षिक योग्यता (३)		माथिल्लो शैक्षिक योग्यता (२)		
		प्रथम श्रेणी वापत : ३ अंक द्वितीय श्रेणी वापत :२ अंक		प्रथम श्रेणी वापत : २ अंक द्वितीय श्रेणी वापत :१ अंक		
२	अन्तर्वार्ता (१५ अंक)	व्यक्तित्व/ आचरण : २ अंक	विषयवस्तुको ज्ञान :४ अंक	पेशागत सीप/ कला:४ अंक	प्रविधिको ज्ञान: ३ अंक	प्रस्तुतीकरण: २ अंक
३	अनुभव वापत (५ अंक)	अनुभव वापत प्रत्येक वर्षको ०.५ का दरले बढीमा ५ अंक प्रदान गरिनेछ				

द्रष्टव्य:

१. सामान्य परीक्षा उत्तीर्ण लाई मात्र विषयगत परिक्षामा समावेश गराइनेछ।

२. सामान्य परीक्षाको ५०% प्राप्तांक मात्र लिखित परीक्षाको प्राप्तांकमा जोडिनेछ।

३. लिखित परीक्षामा उत्तीर्ण लाई मात्र अन्तरवार्ता परिक्षामा समावेश गराइनेछ।

४. लिखित परीक्षाको माध्यम नेपाली वा अंग्रेजी वा दुवै भाषा हुनेछ।

लिखित परीक्षा अन्तर्गत वस्तुगत र विषयगत परीक्षाको पाठ्यक्रम ढाँचा,विषय क्षेत्र र अंकभार

सामान्य परीक्षा वस्तुगत बहुवैकल्पिक (२५ प्रश्न) (५० अङ्क)

एकाइ १ सामान्य ज्ञान (७ प्रश्न) (१४ अङ्क)

१. नेपालको भूगोल (४ प्रश्न)

१.१ भौगोलिक अवस्था, धरातलीय स्वरुप, किसिम र विशेषता

१. २ हावापानीको किसिम, विशेषता र त्यसको प्रभाव

२. नेपालको इतिहास, संस्कृति, सामाजिक व्यवस्था र नेपालको आर्थिक विकास (३ प्रश्न)

२.१ आधुनिक इतिहासः महत्त्वपूर्ण राजनीतिक घटनाक्रम

२.२ नेपाली समाजः बनोट, सामाजिक प्रथा, परम्परा, मूल्य र मान्यता

२.३ विकासका पूर्वाधारहरूः शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, उद्योग र यातायात

एकाइ २ शिक्षासम्बन्धी आधारभूत ज्ञान (१० प्रश्न) (२० अङ्क)

१. शिक्षाको परिचय र नेपालको शैक्षिक विकास (४ प्रश्न)

१.१ शिक्षाको अर्थ, परिभाषा, स्वरुप, उद्देश्य र कार्यहरू

१.२ नेपालको आधुनिक शैक्षिक इतिहास

१.३ शिक्षाको तहगत संरचना र पाठ्यक्रम

१.४ वर्तमान बाल विकास र शिक्षाको पाठ्यक्रम

२. शिक्षा मनोविज्ञान (४ प्रश्न)

२.१ शिक्षा मनोविज्ञानः अर्थ, अवधारणा, आवश्यकता र महत्त्व

२.२ मानव विकासः वृद्धि र विकासको अवधारणा, चरण र विशेषता

२.३ पूर्व वाल्यावस्थाः विशेषता, पूर्व बाल्यावस्थामा देखापर्ने परिवर्तनहरू (शारीरिक, मानसिक, संवेगात्मक, सामाजिक परिवर्तन) रुचि हरू

एकाइ ३ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि (४ प्रश्न) (८ अङ्क)

३.१ कम्प्युटरः सामान्य सफ्टवेर (वर्ड, एक्सेल) इमेल, इन्टरनेट।

३.२ सिकाइ प्रयोग गरिने साधारण सफ्टवेयर सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान

३.३ शिक्षण सिकाइमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग (श्रव्य, दृश्य तथा अन्तरक्रियात्मक डिजिटल सामग्री, ई. पुस्तकालय), विकास र व्यवस्थापन

एकाइ ४ संविधान, शिक्षा सम्बन्धी ऐन तथा नियमहरू (४ प्रश्न) (८ अङ्क)

४.१ नेपालको संविधान (मौलिक हक)

४.२ शिक्षा ऐन, २०२८, शिक्षा नियमावली, २०५९ (विद्यालय व्यवस्थापन सम्वन्धि)

४.३ प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रको राष्ट्रिय न्यूनतम मार्गदर्शन पुस्तिका, २०६७ (संसोधन २०७५ समेत)

विषयगत परीक्षा (१० प्रश्न) (५०अङ्क)

एकाइ एकः शैक्षणिक योजना र कक्षाकोठा व्यवस्थापन (४ प्रश्न) (२० अङ्क)

१.१ कक्षाकोठा व्यवस्थापन परिचय, आवश्यकता, प्रयोग

१.२ बालमैत्री कक्षाकोठा व्यवस्थापन (अवधारणा र महत्व, कक्षाकोठाको वातावरण र बसाइ व्यवस्थापन)

१.३ शैक्षणिक व्यवस्थापनः कक्षा शिक्षण, विषय शिक्षण र बहुकक्षा शिक्षण

१.४ कक्षा कोठामा विविधता व्यवस्थापन (भाषिक, सामाजिक, सिकाइ क्षमता, वौद्धिक र शारीरिक)

१.५ शैक्षिक सामग्री पहिचान, निर्माण, वर्गीकरण, व्यवस्थापन र संरक्षण

१.६ विद्यालय समुदाय सम्बन्धः विद्यालय / बाल विकास केन्द्रको विकासमा समुदायको सहभागिता र दायित्व, विद्यालय र समुदाय बीच सम्बन्धका पक्षहरू

१.७ बाल विकास केन्द्र व्यवस्थापन समिति र विद्यालय व्यवस्थापन समितिको कार्यहरू

एकाइ दुईः बाल मनोविज्ञान (३ प्रश्न) (१५ अङ्क)

२.१ बालमनोविज्ञानः अर्थ, क्षेत्र, आवश्यकता र महत्व

२.२ मानव वृद्धि र विकासः वृद्धि र विकासको अवधारणा र भिन्नता

२.३ पूर्व बाल्यावस्था र उत्तर बाल्यावस्थाको परिचय, विकासात्मक कार्य, विशेषताहरू, शारीरिक र संवेगात्मक परिवर्तन तथा प्रभाव, रुचिहरू, संकटहरू

२.४ पूर्व र उत्तर बाल्यावस्थाका विद्यार्थीको विकासमा शिक्षक, सहजकर्ता र अभिभावकको भूमिका

एकाइ तीनः शिक्षण विधि र विद्यार्थी मूल्याङ्कन (३ प्रश्न) (१५ अङ्क)

३.१ शिक्षण विधिः बाल विकास र शिक्षा तहमा अध्यापन हुने विषयहरूको क्षेत्र र शिक्षण विधि (परिचय, विशेषता र प्रयोग), शैक्षिक सामग्री शिक्षण विधिको सम्बन्ध

३.२ बाल विकास केन्द्रमा गर्नुपर्ने दैनिक न्यूनतम क्रियकलापहरू

३.३ मूल्याङ्कनः शैक्षणिक मूल्याङ्कन

३.४ बाल विकास र शिक्षा, आधारभूत तह कक्षा १-३ को पाठ्यक्रम संरचना र सिकाइका प्रक्रियाहरू